2024/2098

29.7.2024

SKLEP SVETA (SZVP) 2024/2098

z dne 26. julija 2024

o imenovanju posebnega predstavnika Evropske unije za območje Velikih jezer

SVET EVROPSKE UNIJE JE –

ob upoštevanju Pogodbe o Evropski uniji ter zlasti člena 33 in člena 31(2) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga visokega predstavnika Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Svet je 20. februarja 2023 odobril sklepe o prenovljeni strategiji Unije za Velika jezera, v katerih je visokega predstavnika Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko (v nadaljnjem besedilu: visoki predstavnik) pozval, naj predloži predlog za ponovno uvedbo položaja posebnega predstavnika EU (PPEU) za območje Velikih jezer.

(2) PPEU za območje Velikih jezer bi bilo treba imenovati za 12 mesecev.

(3) Svet in Komisija bi morala s pomočjo visokega predstavnika zagotoviti usklajenost med različnimi področji zunanjega delovanja Unije na območju Velikih jezer in v ta namen tesno sodelovati. PPEU bi moral v zvezi s tem podpirati instituciji in z njima sodelovati.

(4) PPEU bo mandat izvajal v razmerah, ki se lahko poslabšajo in bi lahko ovirale doseganje ciljev zunanjega delovanja Unije iz člena 21 Pogodbe o Evropski uniji –

SPREJEL NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1

Posebni predstavnik Evropske unije

Johan BORGSTAM se imenuje za posebnega predstavnika Evropske unije (PPEU) za območje Velikih jezer za obdobje od 1. septembra 2024 do 31. avgusta 2025. Svet lahko na podlagi ocene Političnega in varnostnega odbora (PVO) in predloga visokega predstavnika Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko (v nadaljnjem besedilu: visoki predstavnik) odloči, da se mandat PPEU podaljša ali predčasno preneha.

Člen 2

Politični cilji

Mandat PPEU je skladen z zunanjepolitičnimi cilji Unije na območju Velikih jezer ter v skladu s sklepi Sveta z dne 20. februarja 2023 o prenovljeni strategiji za območje Velikih jezer. Ti cilji vključujejo:

(a) prispevanje k miru, stabilnosti in varnosti na območju Velikih jezer s spodbujanjem zmanjšanja napetosti in preprečevanjem konfliktov ter podpiranjem dialoga in dolgoročnih regionalnih rešitev kriz in konfliktov, zlasti v vzhodnem delu Demokratične republike Kongo (DRK);

(b) prispevanje k preoblikovanju najpomembnejših povzročiteljev in temeljnih vzrokov negotovosti in nestabilnosti v skupne priložnosti ter sprostitvi celotnega potenciala območja Velikih jezer;

(c) vzpostavljanje močnejšega, celovitejšega in bolj strateškega partnerstva z državami območja Velikih jezer za večjo blaginjo in varnost na podlagi skupnih vrednot in interesov.

Člen 3

Mandat

Da bi dosegel politične cilje iz člena 2, ima PPEU naslednji mandat:

(a) podpirati visokega predstavnika pri izvajanju sklepov Sveta z dne 20. februarja 2023 o prenovljeni strategiji Unije za Velika jezera;

(b) vzpostaviti in vzdrževati tesne stike in sodelovanje z državami na območju Velikih jezer, zlasti z DRK, Burundijem, Ruando in Ugando; državami s širšega območja, ki imajo specifične politične, diplomatske, varnostne ali gospodarske interese na območju Velikih jezer, tudi s podpisnicami okvirnega sporazuma o miru, varnosti in sodelovanju za Demokratično republiko Kongo in zadevno regijo; ključnimi regionalnimi organizacijami in forumi, in sicer Afriško unijo (AU), Vzhodnoafriško skupnostjo (EAC), Južnoafriško razvojno skupnostjo (SADC), Gospodarsko skupnostjo srednjeafriških držav (ECCAS), Mednarodno konferenco o območju Velikih jezer (ICGLR), Gospodarsko skupnostjo držav Velikih jezer in Skupnim trgom Vzhodne in Južne Afrike (COMESA); Združenimi narodi, zlasti s posebnim odposlancem generalnega sekretarja ZN za območje Velikih jezer in misijo Organizacije združenih narodov za stabilizacijo Demokratične republike Kongo (MONUSCO); mednarodnimi finančnimi institucijami; podobno mislečimi mednarodnimi partnerji ter drugimi vodilnimi regionalnimi in mednarodnimi akterji; ter z zadevnimi nedržavnimi akterji, kot so lokalni organi in skupnosti, civilna družba, raziskovalni inštituti, mediji in zasebni sektor;

(c) podpirati regionalna prizadevanja za mediacijo in pomoč, kot sta procesa iz Luande in Nairobija, ter po potrebi in na zahtevo ustreznih strani in deležnikov neposredno sodelovati v mediaciji, podpornih dejavnostih za mediacijo in dialogu, da bi v vseh fazah in na vseh ravneh ohranili in ponovno vzpostavili mir, tudi s podporo pogajanjem o premirju in mirovnimi sporazumi, ter spodbujati vključevanje civilne družbe, žensk in mladih v vseh fazah vzpostavljanja miru;

(d) svetovati in poročati o možnostih, ki jih ima Unija za podporo preprečevanju konfliktov, mirovnim procesom ter pobudam za stabilizacijo in utrjevanje miru. V zvezi s tem ima lahko PPEU, ob usklajevanju z zadevnimi deležniki, vlogo pri podpiranju izvajanja sporazumov o premirju in mirovnih sporazumov ter drugih s tem povezanih sporazumov, tudi z zagotavljanjem podpore za spremljanje skladnosti in diplomatskim sodelovanjem s stranmi v primeru neskladnosti;

(e) nuditi nasvete v zvezi s konflikti in nasvete, ki upoštevajo vidik spola, v zvezi s regionalno stabilizacijo in razorožitvijo, demobilizacijo in ponovno vključitev oboroženih skupin ter reformo varnostnega sektorja v Demokratični republiki Kongo, tudi v okviru umika misije MONUSCO;

(f) prispevati k regionalnim prizadevanjem za preprečevanje konfliktov in temu, da se temeljni vzroki negotovosti in nestabilnosti preoblikujejo v skupne priložnosti, s spodbujanjem regionalnega sodelovanja in povezovanja, tudi v smislu dobrega upravljanja in spoštovanja načel pravne države, zlasti se osredotočiti na vprašanje nezakonitega izkoriščanja naravnih virov in nezakonite trgovine z njimi ter podpirati pobude za razvoj trajnostnega, pravičnega in okolju prijaznega modela upravljanja virov pod afriškim vodstvom, ki temelji na človekovih pravicah, tudi prek sodelovanja z zasebnim sektorjem in civilno družbo;

(g) spodbujati humanitarna načela in dostop, spoštovanje mednarodnega humanitarnega prava in prava o človekovih pravicah, dostop do pravnega varstva, pravosodno sodelovanje in mehanizme tranzicijske pravičnosti ob namenjanju posebne pozornosti obravnavanju spolnega nasilja in nasilja na podlagi spola ter kršitev pravic žensk in otrokovih pravic, vključno s prisilnim novačenjem;

(h) prispevati k boljšemu razumevanju vloge Unije med posamezniki, ki odločilno vplivajo na oblikovanje javnega mnenja na območju Velikih jezer, ter podpirati strateško in proaktivno komuniciranje o ciljih Unije na območju.

Člen 4

Izvajanje mandata

1. PPEU je odgovoren za izvajanje mandata, pri tem pa deluje pod vodstvom visokega predstavnika.

2. PVO je prednostno povezan s PPEU in je njegova glavna točka za stike s Svetom. PPEU v okviru svojega mandata od PVO prejema strateške usmeritve in politične nasvete brez poseganja v pristojnosti visokega predstavnika.

3. PPEU se pri svojem delu natančno usklajuje z ustreznimi oddelki Evropske službe za zunanje delovanje (ESZD) in Komisijo.

4. PPEU tesno sodeluje z delegacijami Unije na območju Velikih jezer.

5. Delovno mesto PPEU je na sedežu ESZD, redno pa potuje na območje Velikih jezer.

Člen 5

Financiranje

1. Referenčni finančni znesek za kritje odhodkov, povezanih z mandatom PPEU, za obdobje od 1. septembra 2024 do 31. avgusta 2025 znaša 1 500 000 EUR.

2. Odhodki se upravljajo v skladu s postopki in pravili, ki se uporabljajo za splošni proračun Unije.

3. Upravljanje odhodkov se uredi s pogodbo med PPEU in Komisijo. PPEU za vse odhodke odgovarja Komisiji.

Člen 6

Oblikovanje in sestava ekipe PPEU

1. PPEU je v okviru svojega mandata in ustreznih razpoložljivih finančnih sredstev odgovoren za oblikovanje ekipe (v nadaljnjem besedilu: ekipa PPEU). Ekipa PPEU razpolaga s strokovnim znanjem o specifičnih političnih vprašanjih, kot zahteva mandat. PPEU o sestavi ekipe PPEU nemudoma obvesti Svet in Komisijo.

2. Države članice, institucije Unije in ESZD lahko predlagajo napotitev osebja k PPEU. Plače takega napotenega osebja krije zadevna država članica, zadevna institucija Unije ali ESZD, kakor je ustrezno. V ekipo PPEU se lahko napotijo tudi strokovnjaki, ki so jih države članice napotile v institucije Unije ali ESZD. Mednarodno pogodbeno osebje ima državljanstvo ene od držav članic.

3. Vse napoteno osebje ostane pod upravno pristojnostjo države članice pošiljateljice, institucije Unije, ki ga pošilja, ali ESZD ter opravlja svoje obveznosti in deluje v interesu mandata PPEU.

4. Osebje PPEU je nameščeno skupaj z zadevnimi službami ESZD ali delegacijami Unije, da bi zagotovili koherentnost in doslednost njihovih dejavnosti. PPEU si prizadeva za ponovno odprtje urada Unije v Gomi v Demokratični republiki Kongo, tudi z začasno napotitvijo osebja iz ekipe PPEU.

Člen 7

Privilegiji in imunitete PPEU in ekipe PPEU

Po potrebi se o privilegijih, imunitetah in dodatnih jamstvih, potrebnih za izpolnitev in tekoče delovanje mandata PPEU ter članov ekipe PPEU, doseže dogovor s stranmi gostiteljicami. Države članice, ESZD in Komisija v ta namen zagotovijo vso potrebno podporo.

Člen 8

Varovanje tajnih podatkov EU

PPEU in člani ekipe PPEU spoštujejo načela varovanja tajnosti in minimalne standarde, določene s Sklepom Sveta 2013/488/EU ([1]).

Člen 9

Dostop do informacij in logistična podpora

1. Države članice, službe Komisije, ESZD in Generalni sekretariat Sveta zagotovijo PPEU dostop do vseh ustreznih informacij.

2. Delegacije Unije na območju Velikih jezer ali države članice ali oboji, kakor je ustrezno, zagotavljajo logistično podporo v regiji.

Člen 10

Varnost

V skladu s politiko Unije o varnosti osebja, ki je v okviru operativnih zmogljivosti iz naslova V Pogodbe o Evropski uniji napoteno zunaj Unije, PPEU skladno z mandatom in varnostnimi razmerami na geografskem območju, za katero je odgovoren, sprejme vse razumno izvedljive ukrepe za varnost vsega osebja, ki je pod neposrednim vodstvom PPEU, zlasti tako, da:

(a) na podlagi smernic ESZD pripravi poseben varnostni načrt, ki vključuje posebne fizične, organizacijske in postopkovne varnostne ukrepe, ki urejajo upravljanje varnih premikov osebja na območje, za katero je odgovoren, in znotraj njega ter obvladovanje dogodkov, ki ogrožajo varnost, ter vključuje načrt za ravnanje v različnih razmerah in načrt za evakuacijo;

(b) zagotovi, da je vse osebje, napoteno zunaj Unije, zavarovano za visoko stopnjo tveganja glede na razmere na območju, za katero je odgovoren;

(c) zagotovi, da so vsi člani ekipe PPEU, ki bodo napoteni zunaj Unije, vključno z lokalnim pogodbenim osebjem, pred prihodom na območje, za katero je odgovoren, ali ob prihodu nanj opravili ustrezno varnostno usposabljanje glede na stopnjo ogroženosti, ki jo je za to območje določila ESZD;

(d) zagotovi, da se izvajajo vsa dogovorjena priporočila, pripravljena na podlagi rednih varnostnih ocen, za Svet, visokega predstavnika in Komisijo pa pripravlja pisna poročila o izvajanju teh priporočil ter o drugih varnostnih vidikih v okviru rednih poročil o napredku in končnega celovitega poročila o izvajanju mandata.

Člen 11

Poročanje

PPEU redno pripravlja ustna in pisna poročila za visokega predstavnika, ESZD in PVO. PPEU po potrebi poroča tudi delovnim skupinam Sveta. Redna pisna poročila se razpošiljajo prek omrežja COREU. PPEU lahko na priporočilo visokega predstavnika ali PVO pripravi poročila za Svet za zunanje zadeve. PPEU lahko sodeluje pri obveščanju Evropskega parlamenta.

Člen 12

Usklajevanje

1. PPEU prispeva k enotnosti, doslednosti in učinkovitosti delovanja Unije in pomaga zagotoviti, da se vsi instrumenti Unije in dejavnosti držav članic uporabljajo usklajeno za doseganje ciljev politike Unije. Dejavnosti PPEU so usklajene z dejavnostmi ESZD in Komisije. PPEU organizira redne informativne sestanke za delegacije Unije in misije držav članic na območju Velikih jezer.

([1]) Sklep Sveta 2013/488/EU z dne 23. septembra 2013 o varnostnih predpisih za varovanje tajnih podatkov EU (UL L 274, 15.10.2013, str. 1).

2. Na terenu vzdržuje tesne stike z vodji delegacij Unije in vodji misij držav članic. Ti PPEU pri izvajanju mandata pomagajo po svojih najboljših močeh. V ta namen PPEU prav tako sodeluje z drugimi mednarodnimi in regionalnimi akterji na terenu.

Člen 13

Pregled

Izvajanje tega sklepa in njegova skladnost z drugimi prispevki Unije na območju Velikih jezer se redno pregledujeta. PPEU predloži Svetu, visokemu predstavniku in Komisiji redna poročila o napredku, do 31. maja 2025 pa končno celovito poročilo o izvajanju mandata.

Člen 14

Začetek veljavnosti

Ta sklep začne veljati na dan sprejetja.

V Bruslju, 26. julija 2024

Za Svet

predsednik

BÓKA J.